

TECZKA PRASOWA

Dziesięciolecie banknotów i monet euro

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

EUROSYSTEM

Spis treści

Przedmowa	3
Wprowadzenie	4
Przygotowania do wymiany pieniądza w 2002 r.	5
Wymiana pieniądza według krajów	6
Produkcja i obieg oraz fałszerstwa banknotów; plany na przyszłość	8
Projekt i zabezpieczenia banknotów i monet	9
Gotówka euro jako symbol	11
Dziesiąta rocznica banknotów i monet euro	12

Dziesięć lat temu – 1 stycznia 2002 r. – dwanaście państw członkowskich Unii Europejskiej wprowadziło banknoty i monety euro. Mimo bezprecedensowej skali tego przedsięwzięcia wymiana pieniądza przebiegła sprawnie: miliardy banknotów i monet weszły do obiegu w ciągu kilku dni. W ostatnich latach wspólną walutę wprowadziło pięć kolejnych państw członkowskich; obecnie euro jest używane przez 332 miliony ludzi w siedemnastu krajach. Wspólna waluta stała się symbolem Europy, a banknoty i monety euro – częścią naszego codziennego życia. Obywatele krajów strefy euro mogą być pewni, że Eurosystem będzie z determinacją dążyć do utrzymania stabilności cen w średnim okresie, zgodnie z definicją: poniżej, ale blisko 2%. Od powstania wspólnej waluty w 1999 r., przez 13 lat udało się utrzymać roczną stopę inflacji strefy euro na średnim poziomie blisko 2%. Eurosystem zrobi wszystko, by również w obecnych trudnych czasach pozostać niezawodnym gwarantem stabilności cen.

Mario Draghi

Prezes

Europejski Bank Centralny

© IMAGO ECONOMICA

Wprowadzenie

W teczce prasowej przygotowanej przez Europejski Bank Centralny znajdują się informacje związane z dziesiątą rocznicą wprowadzenia banknotów i monet euro. Teczka zawiera link do folderu na stronie internetowej EBC; aby uzyskać do niego dostęp, należy wpisać nazwę użytkownika i kod, które otrzymają Państwo po podpisaniu odpowiedniego oświadczenia. W folderze znajdują się otwarte pliki związane z tą teczką, a także wize-

runki banknotów i monet euro o wysokiej rozdzielczości, zdjęcia osób posługujących się gotówką oraz filmy o produkcji banknotów euro. Wszystkie materiały mogą zostać wykorzystane do publikacji, ale wyłącznie w relacjach o euro. Będziemy Państwa prosić o podpisanie oświadczenia, że materiały będą użyte zgodnie z przeznaczeniem. Należy także przestrzegać przepisów dotyczących reprodukcji banknotów euro¹.

Jeśli chcieliby Państwo otrzymać więcej informacji, prosimy skontaktować się z EBC. Dostępne są publikacje na następujące tematy: historia, rola i funkcje EBC; Eurosystem i Europejski System Banków Centralnych; polityka pieniężna Eurosystemu; nadzór bankowy w strefie euro i Unii Europejskiej. Można także otrzymać materiały na temat banknotów i monet euro oraz ich zabezpieczeń².

Dodatkowe informacje

Europejski Bank Centralny

Dyrekcja Komunikacji

Dział Prasy i Informacji

Kaiserstrasse 29

60311 Frankfurt nad Menem

Niemcy

Tel.: +49 69 1344 7455

Faks: +49 69 13 44 7401

E-mail: info@ecb.europa.eu

Internet: www.euro.ecb.europa.eu

¹ Przepisy dotyczące reprodukcji banknotów euro: <http://www.ecb.europa.eu/euro/html/reproduction.pl.html>.

² Materiały do pobrania i kontakt z EBC: <http://www.ecb.europa.eu/euro/html/materials.pl.html>.

Przygotowania do wymiany pieniądza w 2002 r.

Projekty banknotów i monet

W lutym 1996 r. Europejski Instytut Walutowy, poprzednik EBC, rozpiął konkurs na projekt banknotów euro. Prace konkursowe zostały ocenione przez jury złożone z niezależnych ekspertów w dziedzinie marketingu, wzornictwa i historii sztuki oraz poddane pod konsultacje społeczne. Na podstawie łącznych wyników w grudniu 1996 r. Rada Europejskiego Instytutu Walutowego wybrała zwycięski projekt – serię wzorów opartych na temacie „Epoki i style Europy” nadesłaną przez Roberta Kalinę, projektanta banknotów z banku centralnego Austrii z Wiednia.

Banknoty są takie same we wszystkich krajach strefy euro, natomiast monety mają stronę „europejską” i stronę „narodową”. Przedstawiają one symbole krajów europejskich i wyrażają jedność Unii. Strona europejska, ukazująca wartość monety, została zaprojektowana przez zwycięzcę ogólnoeuropejskiego konkursu Luca Luyca z Królewskiej Mennicy Belgijskiej.

Testy i produkcja

Jednym z najważniejszych elementów wymiany pieniądza w styczniu 2002 r. była współpraca z podmiotami zewnętr-

nymi, w ramach której producenci urządzeń do obsługi gotówki mogli jeszcze przed wymianą wziąć udział w testach krajowych i centralnych.

W produkcji banknotów euro, która ruszyła w lipcu 1999 r., wzięło udział 15 drukarni z całej Unii. Dzięki jednolitemu systemowi zarządzania jakością wszystkie banknoty euro spełniały takie same standardy. Do 1 stycznia 2002 r. na potrzeby dwunastu krajów tworzących wówczas strefę euro wyprodukowano początkowy nakład 14,9 miliarda banknotów. Ilość ta wystarczyłaby na pokrycie 15 tysięcy boisk piłkarskich! W 16 menciach z całej Europy wybito około 52 miliardów monet o łącznej wartości 15,75 miliarda euro, zużywając na ten cel 250 tysięcy ton metalu.

Kampania informacyjna EURO 2002 i wymiana pieniądza

Zabezpieczenia banknotów muszą być łatwo rozpoznawalne, dlatego w 2001 r. Eurosystem rozpoczął szeroko zakrojoną akcję informacyjną EURO 2002, która objęła kampanie medialne w dwunastu krajach strefy euro³ poświęcone banknotom i monetom oraz ich zabezpieczeniom. W kampanii zachęcano, by weryfikować banknoty metodą „sprawdź doty-

kiem, pod światło i pod kątem”. Metoda ta, wprowadzona w 2001 r. wraz z hasłem „Euro. Nasz pieniądz”, była propagowana przez Eurosystem we wszystkich działaniach informacyjnych na temat banknotów euro.

Mimo skali całego przedsięwzięcia wprowadzenie gotówki euro przebiegło sprawnie i we wszystkich krajach strefy euro zakończyło się w lutym 2002 r. Była to największa w dziejach wymiana pieniądza, w której udział wzięli: sektor bankowy, firmy konwojujące, placówki detaliczne, operatorzy automatów wrzutowych oraz – oczywiście – całe społeczeństwo. Powodzenie tego przedsięwzięcia było wynikiem wczesnych i starannych przygotowań poczynionych przez wszystkich zaangażowanych, w tym banki komercyjne, producentów urządzeń do obsługi gotówki i podmioty obsługujące obieg gotówki – wszyscy oni od samego początku pewnie obchodzili się z nową walutą. Jednym z najważniejszych czynników sukcesu niewątpliwie była też społeczna akceptacja nowego pieniądza.

Wycofanie walut krajowych było zadaniem równie złożonym, ale do 1 marca 2002 r. wyszło z obiegu ponad 6 miliardów banknotów i blisko 30 miliardów monet.

³ Austria, Belgia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia i Włochy.

Wymiana pieniądza według krajów: 2002, 2007, 2008, 2009 i 2011

Kraj	Wprowadzenie banknotów i monet euro	Koniec obowiązywania walut krajowych jako środka płatniczego	Zakończenie wymiany banknotów	Zakończenie wymiany monet
Belgia	1.01.2002	28.02.2002	bezterminowo	31.12.2004
Niemcy	1.01.2002	28.02.2002	bezterminowo	bezterminowo
Estonia	1.01.2011	14.01.2011	bezterminowo	bezterminowo
Irlandia	1.01.2002	09.02.2002	bezterminowo	bezterminowo
Grecja	1.01.2002	28.02.2002	1.03.2012	1.03.2004
Hiszpania	1.01.2002	28.02.2002	bezterminowo	bezterminowo
Francja	1.01.2002	17.02.2002	17.02.2012	17.02.2005
Włochy	1.01.2002	28.02.2002	28.02.2012	28.02.2012
Cypr	1.01.2008	31.01.2008	31.12.2017	31.12.2009
Luksemburg	1.01.2002	28.02.2002	bezterminowo	31.12.2004
Malta	1.01.2008	31.01.2008	31.01.2018	1.02.2010
Holandia	1.01.2002	28.01.2002	1.01.2032	1.01.2007
Austria	1.01.2002	28.02.2002	bezterminowo	bezterminowo
Portugalia	1.01.2002	28.02.2002	28.02.2022	31.12.2002
Słowenia	1.01.2007	14.01.2007	bezterminowo	31.12.2016
Słowacja	1.01.2009	16.01.2009	bezterminowo	31.12.2013
Finlandia	1.01.2002	28.02.2002	29.02.2012	29.02.2012

W 2004 r. Unia Europejska przyjęła dziesięć nowych państw członkowskich, z których pięć weszło potem do strefy euro: Słowenia (2007), Cypr (2008), Malta (2008), Słowacja (2009) i Estonia (2011). Dotychczas wspólną walutę wprowadziło w sumie siedemnaście państw.

Oczekuje się, że docelowo wszystkie państwa członkowskie przystąpią do unii walutowej i wprowadzą euro, gdy tylko spełnią kryteria konwergencji; nie dotyczy to jedynie Danii i Wielkiej Brytanii.

Wymiana pieniędzy według krajów: 2002, 2007, 2008, 2009 i 2011

Mapka strefy euro

Produkcja i obieg oraz fałszerstwa banknotów; plany na przyszłość

Produkcja banknotów

Eurosystem określa łączne zapotrzebowanie na banknoty na dany rok, a następnie rozdziela tę wielkość według nominałów pomiędzy krajowe banki centralne strefy euro. Każdy z nich odpowiada zatem za pokrycie wyznaczonej części rocznego zapotrzebowania na jeden bądź kilka nominałów. Banki centralne produkują swoją część banknotów euro we własnym zakresie lub poprzez zlecenie produkcji podmiotom zewnętrznym. Można rozpoznać, który bank centralny zlecił druk danej partii banknotów, po literze bądź kodzie kraju poprzedzającym numer seryjny (przy czym sam druk mógł się odbyć w innym kraju)⁴. W 2011 r. krajowym bankom centralnym strefy euro zlecono wyprodukowanie 6 miliardów banknotów o łącznej wartości 171,3 miliarda euro.

Banknoty i monety euro w obiegu

Dane liczbowe

W połowie 2011 r. w obiegu znajdowało się 14,2 miliarda banknotów o łącznej wartości 847 miliardów euro oraz 95,6 miliarda monet o łącznej wartości 22,8 miliarda euro. Największy udział w całkowitym obiegu banknotów pod względem liczby sztuk miał nominał 50 euro (39,5%), zaś pod względem wartości – nominał 500 euro (34,3%), który nieznacznie wyprzedził 50 euro (33%).

Tendencje podaży banknotów

W październiku 2008 r., po eskalacji kryzysu finansowego, liczba banknotów euro w obiegu znacznie wzrosła, zwłaszcza w przypadku wysokich nominałów.

W miesiącu tym banknotów było trzy razy więcej niż w październiku 2007 r.

Aby zawsze móc zaspokoić zapotrzebowanie na banknoty, Eurosystem utworzył rezerwę logistyczną i strategiczną. Rezerwa logistyczna służy do pokrycia popytu na banknoty w sytuacjach normalnych, w tym podczas zwyczajnych sezonowych. Natomiast z rezerwy strategicznej korzysta się wówczas, gdy któremuś z krajowych banków centralnych zabraknie określonego nominału, którego nie może dostarczyć żaden inny bank centralny.

Fałszerstwa banknotów euro

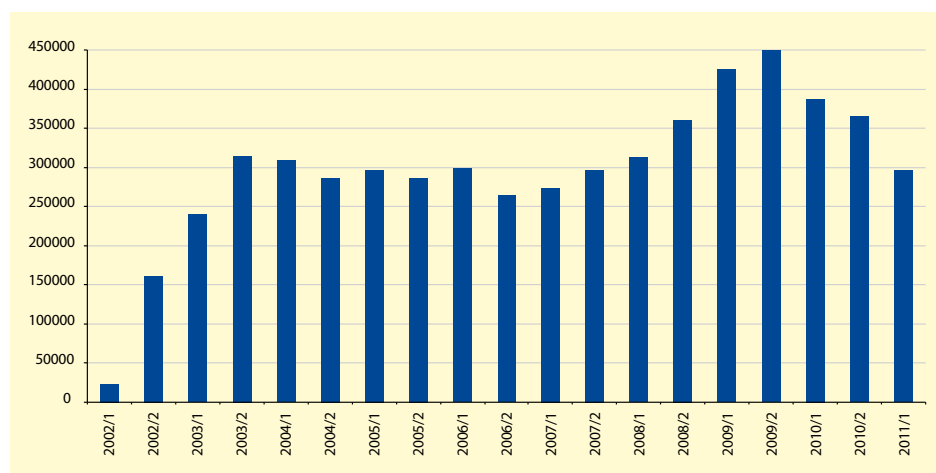
W pierwszej połowie 2011 r. wycofano z obiegu łącznie 295 553 fałszywe banknoty euro. Na tle liczby autentycznych banknotów euro w obiegu (w pierwszej połowie 2011 r. średnio 13,8 miliarda) odsetek fałszyfikatów jest nadal bardzo mały. W dalszym ciągu najczęściej fałszowano banknoty o nominałach 50 i 20 euro. Euro jest wprawdzie pieniądzem bezpiecznym,

do czego przyczyniają się stałe działania na rzecz zapobiegania fałszerstwom, niemniej jednak EBC zaleca, by uważać na przyjmowane banknoty i stosować metodę „sprawdź dotykiem, pod światło i pod kątem”, opisaną w serwisie internetowym EBC⁵, oraz zawsze sprawdzać więcej niż jedno zabezpieczenie.

Plany na przyszłość

Pomimo bardzo małej liczby fałszyfikatów Eurosystem musi stale doskonalić zabezpieczenia banknotów, tak by zawsze o krok wyprzedzać fałszerzy. Z tego względu Rada Prezesów EBC zatwierdziła opracowanie i wprowadzenie drugiej serii banknotów euro, która będzie wchodzić do obiegu przez najbliższe kilka lat. Nowa seria banknotów zachowa najważniejsze cechy projektowe serii pierwszej. O wprowadzaniu do obiegu nowych banknotów Eurosystem będzie informować społeczeństwo z dużym wyprzedzeniem.

Liczba fałszywych banknotów euro wycofanych z obiegu od 2002 r. do pierwszej połowy 2011 r.

Źródło: EBC.

⁴ Banknoty euro emitowane przez luksemburski bank centralny noszą kody banków centralnych krajów, w których produkuje się te banknoty.

⁵ Zob. <http://www.ecb.europa.eu/zabezpieczenia>.

Projekt i zabezpieczenia banknotów i monet

Projekt banknotów

Na przedniej stronie banknotów euro widać okna i bramy, oddające ducha otwartości i współpracy europejskiej, oraz dwanaście gwiazd Unii Europejskiej symbolizujących jedność, solidarność i harmonię między narodami Europy. Na przedniej stronie znajduje się także podpis prezesa EBC.

Na odwrotnej stronie banknotów euro widać mapkę Europy i most, będące metaforą ścisłej współpracy i porozumienia pomiędzy narodami Europy oraz między Europą a resztą świata.

Aby banknoty odpowiadały potrzebom osób niedowidzących, już na etapie projektowania skonsultowano się z Europejską Unią Niedowidzących (EBU).

Metoda sprawdzania autentyczności banknotów: dotykiem, pod światło i pod kątem

1 Sprawdź DOTYKIEM

Wypukły nadruk

Miejscami wyczuwa się grubszą warstwę farby.

Faktura papieru

Papier banknotu jest sztywny i szeleszczący.

2 Sprawdź POD ŚWIATŁO

Znak wodny

Na znaku wodnym ukazuje się nominał i prześwitujący obraz.

Nitka zabezpieczająca

Widać ciemną linię.

3 Sprawdź POD KĄTEM

Hologram

Widać nominał i symbol € lub okno/bramę.

Nominał zmieniający kolor

Na banknotach 50 euro i wyższych cyfry nominału zmieniają kolor z fioletowego na oliwkowy lub brązowy.

Złocisty pasek

Na odwrotnej stronie banknotów 5, 10 i 20 euro widać złoty pasek, a na nim oznaczenie wartości i symbol €.

120 x 62 mm

127 x 67 mm

133 x 72 mm

140 x 77 mm

147 x 82 mm

153 x 82 mm

160 x 82 mm

Projekt i zabezpieczenia banknotów i monet

Projekt monet i sprawdzanie ich autentyczności

Monety euro mają stronę europejską, na której widać mapkę Europy i dwanaście gwiazd Unii Europejskiej, oraz stronę narodową, przedstawiającą motywy i symbole krajowe. Wszystkich monet można używać w całej strefie euro.

Monety 1 i 2 euro mają kilka zabezpieczeń, na przykład układ kolorów (srebrny i złoty) czy też napis na brzegu monety 2 euro, w każdym kraju inny. Ponadto dzięki trójwarstwowej budowie rdzenia i szczególnym właściwościom magnetycznym monety 1 i 2 euro mogą być bezpiecznie używane w automatach wrzutowych.

Wpływ na środowisko naturalne

Jako organizacja proekologiczna Eurosystem dąży do tego, by przy produkcji i dostarczaniu banknotów euro oszczędnie wykorzystywać surowce naturalne oraz chronić środowisko i zdrowie ludzkie. Przeprowadzona w 2003 r. ocena wykazała, że wpływ środowiskowy banknotów euro w ciągu ich „cyklu życia” odpowiada przejechaniu samochodem jednego kilometra lub zapaleniu na pół dnia żarówki o mocy 60W przez każdego z mieszkańców Unii. Aby jeszcze lepiej chronić środowisko, EBC we współpracy z branżą producentów banknotów wprowadził ostatnio system zarządzania środowiskowego w Eurosystemie.

Wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo

Zwykle na banknotach, które przeszły na przykład przez sklepy z żywnością, występują niewielkie ilości pospolitych bakterii. Ich poziom jest jednak na tyle niski, że nie może nawet w najmniejszym stopniu szkodzić zdrowiu. Stwierdzono także, że monety są jeszcze mniej zabrudzone niż banknoty, a plastikowe karty kredytowe mają taki sam poziom bakterii co gotówka.

Zanim banknoty euro zostały wprowadzone do obiegu w styczniu 2002 r., poddano je testom na ostrą toksyczność doustną, podrażnienia skórne i genotoksyczność. Wyniki badań potwierdziły, że banknoty euro nie wywołują żadnego z wymienionych problemów zdrowotnych. EBC dokonał też oceny ogólnych zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa związanych z produkcją i używaniem banknotów euro. Szeroko zakrojone badania laboratoryjne na reprezentatywnych próbkach wykazały, że w banknotach euro nie ma niebezpiecznych stężeń substancji lub też ich poziom jest znacznie niższy niż wartości dozwolone prawnie i porównywalny do ilości występujących na artykułach spożywczych lub innych produktach codziennego użytku będących w bezpośrednim kontakcie z ciałem ludzkim. W ramach kontynuacji prac w tej dziedzinie, EBC we współpracy z branżą producentów banknotów wprowadził ostatnio system zarządzania zdrowiem i bezpieczeństwem w celu monitorowania tych zagadnień w Eurosystemie.

Gotówka euro jako symbol

Unia Europejska ma już swoje symbole: flagę, hymn (Oda do radości), motto, Dzień Europy (9 maja) i oczywiście – wspólną walutę. Zgodnie z polityczną wizją Unii Europejskiej banknoty euro nie przedstawiają symboli krajowych – inspiracją ich projektu były style architektoniczne siedmiu okresów historii europejskiej, których przykłady można znaleźć w całej Europie.

Inaczej jest z monetami – mają one stronę europejską oraz stronę narodową,

na której znajduje się symbol danego kraju. Dzięki temu monety w subtelny sposób pomagają obywatelom silniej identyfikować się z Unią Europejską, której częścią jest ich kraj.

Wspólna waluta jest symbolem integracji gospodarczej i walutowej. Ułatwia szeroko pojętą działalność gospodarczą, a zwłaszcza płatności za towary i usługi zagraniczne. Utworzenie strefy euro na kontynencie tak różnorodnym jak Europa jest dużym osiągnięciem.

Obecnie walutą euro posługuje się ponad 330 milionów ludzi.

Dziesięć lat istnienia wspólnej waluty przyniosło Eurosystemowi praktyczne korzyści, zwłaszcza w odniesieniu do cyklu obiegu gotówki i produkcji banknotów. Korzyści te, a także lekcje wyniesione z szerokiej i ścisłej współpracy, będą procentować także w przyszłości.

Dziesiąta rocznica banknotów i monet euro

Z okazji dziesięciolecia banknotów i monet euro na rok 2012 zaplanowano wiele atrakcji.

Od 1 stycznia do 31 marca 2012 r. odbędzie się jubileuszowa edycja konkursu internetowego WYŚCIG PO EURO dla dzieci z „pokolenia euro”, czyli w wieku 9–12 lat, mieszkających w Unii Europejskiej. Chętni do udziału w konkursie mogą

zagrać w grę WYŚCIG PO EURO na stronie www.euro.ecb.europa.eu i zgłosić uzyskany wynik. Trzeba przy tym podać kod konkursu „2012” i swój adres e-mail.

Czterej gracze, którzy uzyskają najlepsze wyniki w konkursie internetowym, zostaną zaproszeni do udziału w zawodach w siedzibie EBC w maju 2012 r. Będą tam rywalizować o tytuł mistrza Europy w WYŚCIGU PO EURO.

Dzień otwarty w EBC

W drugim kwartale 2012 r. EBC planuje zorganizować dzień otwarty. Zwiedzający będą mogli zgłębić tematykę banknotów i monet euro – od historii pieniądza po jego produkcję – oglądając wystawę o euro lub biorąc udział w warsztatach prowadzonych przez ekspertów EBC w dziedzinie banknotów.

Tych, którzy nie będą mogli wziąć udziału w dniu otwartym, zapraszamy na rozszerzoną wystawę o euro, która odbędzie się we Frankfurcie nad Menem pod koniec 2012 r.

Filmy o banknotach i monetach euro

Specjalnie na tę okazję przygotowano krótki film o pierwszych dziesięciu latach istnienia banknotów i monet euro, dostępny w 22 językach europejskich. W tych samych wersjach językowych są także trzy 20-sekundowe filmiki o weryfikacji autentyczności banknotów euro metodą „sprawdź dotykiem, pod światło i pod kątem”. Wszystkie filmy można obejrzeć w serwisie internetowym EBC.

Eurosystem

www.euro.ecb.europa.eu